

فضيلت لا حول و لا قوة

الا بالله

مؤلف: يوسف بن إبراهيم الساجر

ترجمه: پدram اندايش

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 1

برادر و خواهر مسلمان...

حق چاپ برای هر مسلمان مرد

و زنی محفوظ است و از نشر کتابم به

هر وسیله‌ای منع نمی‌کنم، چه در

چاپخانه چاپ شود یا توسط

موسسات یا شرکتها یا ادارات دولتی

یا صفحات اینترنت... الخ، ولی دو

شرط دارد:

2 // فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله

1- کسی به این کتاب چیزی زیاد نکند و کم ننماید مگر آن که مسأله‌ای خلاف قرآن و سنت و هدایت سلف صالح در آن بیابد که در آن صورت کم و زیاد کردن مشکلی ندارد.

2- برای من و پدر و مادرم از الله تعالی طلب آمرزش نماید.

الله تعالی می‌فرماید: ﴿وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا﴾ (سوره

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 3

الإسراء [34]) (و به عهد وفا نماید
که عهد چیزی سوال شدنی است).

الله تعالی می فرماید: ﴿إِنَّ اللَّهَ
كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا﴾ (سوره
النساء [33]) (الله بر هر چیزی شاهد
است).

مقدمه:

شکر و ستایش برای الله است،

او را حمد می‌گوییم و از او کمک می‌طلبیم و از او طلب آمرزش می‌نماییم. به الله تعالی پناه می‌بریم از شرّهای ذاتیمان و از بدی‌های اعمالمان. کسی را که الله تعالی هدایت کند، گمراه‌کننده‌ای ندارد و کسی را که گمراه سازد، هدایت‌کننده‌ای ندارد. شهادت می‌دهم که معبود و پرستش شونده‌ی برحقّی جز الله وجود ندارد و یکتا و بی‌شریک است و شهادت می‌-

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 5

دهم که محمد بنده و فرستاده‌ی وی
می‌باشد. اما بعد:

برادر و خواهر مسلمان!

کتابی با صفحاتی کم را به شما

تقدیم می‌کنم، تا خواننده دچار سختی

نشود. در آن، آنچه از فضیلت: «لا

حول و لا قوه الا بالله» (هیچ دگرگونی

و توانی وجود ندارد مگر توسط الله)

6 // فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله

را بی مان نموده‌ام و آن گنجی از گنجهای بهشت است و دربی از دربهای آن می‌باشد و نهالی از نهالهای آنجا است.

او را به این نام نهادم: «تذکیر عباد الله بفضل لا حول و لا قوه الا بالله» (متذکر شدن بندگان الله به فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله).

تا عمل نمودن به این سخن الله تعالی باشد: ﴿وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَ تَنْفَعُ

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 7

الْمُؤْمِنِينَ ﴿الذاریات [55]﴾ (و متذکر

شو! که تذکر به مؤمنان منفعت می -

رساند).

در کتابم احادیث صحیح را از

بهترین بشر، پیامبر ما، محمد ﷺ صلی

الله علیه و آله و صحبه و سلم آورده -

ام.

از الله تعالی طلب می نمایم که

این کتاب را خالص برای صورت

گرامی اش بفرماید.

این کوشش من برای تهیه لین کتاب می باشد، اگر توفیق یابم از بخشش الله تعالی و کرمش و منت او بر من است و اگر اتفاق دیگری بیافتد از خودم و از طرف شیطان است، از الله طلب آمرزش می نمایم که هیچ معبود بر حقی جز او وجود ندارد و او زنده و برپا دارنده است و به سوی وی توبه می نمایم. از الله تعالی طلب

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 9

می‌نمایم که اجر لاین کتاب را در زندگی و بعد از مرگ برایم حرام نفرماید و آخر دعوت ما، شکر و ستایش برای پروردگار جهانیان است.

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله

1- سفارش پیامبرمان ﷺ به

زیداد گفتن: «لا حول و لا قوه الا

بالله»:

أ - ابوهریره رضی الله عنه آورده است که

پیامبر ﷺ فرمود: «أَكْثَرُوا مِنْ قَوْلِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، فَإِنَّهَا مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ» (زیاد لا حول و لا قوه الا بالله بگویند که آن از گنجهای بهشت است). صححه الألبانی فی صحیح الجامع رقم [1214].

ب - ابوذر رضی الله عنه گفته است: خلیل^۱ من، مرا به هفت چیز سفارش فرمود:

¹ - خلیل بالاترین درجه‌ی دوستی در زبان

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 11

«دوست داشتن فقیران و لین که به آنها نزدیک شوم و این که به پایین تر از خود نگاه کنم و به بالاتر از خود نگاه نکنم و این که صله‌ی رحم بجا بیاورم، حتی اگر به من ستم نمودند و این که بسیار بگویم: «لا حول و لا قوه الا بالله» و این که حق را بگویم، حتی اگر تلخ بود و لین که در راه الله از سرزنش هیچ سرزنش کننده‌ای نترسم

و این که از مردم هیچ چیز را طلب
نمایم». رواه أحمد والطبرانی
وصححه الألبانی فی الترغیب
والترهیب رقم [811].

ج - حازم بن حرمله أسلمی رضی الله عنه

گفته است: از نزد پیامبر صلی الله علیه و آله گذشتم و
به من فرمود: «يَا حَازِمُ أَكْثَرُ مِنْ قَوْلِ
لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ كُنُوزِ
الْجَنَّةِ» (ای حازم! بسیار لا حول و لا
قوه الا بالله بگو که آن از گنجهای

فضیلت لا حول و لا قوۃ الا بالله // 13

بہشت است). صحیح ابن ماجہ
وصححه الألبانی فی صحیح الجامع
رقم [7907].

2- خبر دادن ابراہیم علیہ السلام بہ
پیامبر ما محمد صلوات اللہ وسلامہ
علیہم أجمعین، درباره‌ی فضیلت «لا
حول و لا قوۃ إلا باللہ»:

أ- ابن مسعود رضی اللہ عنہ آورده است کہ
رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم فرمود: شب اسراء

ابراهیم علیه السلام را دیدم و به من گفت: ای
محمد سلام مرا به امت برسان و به
آنها خبر بده که بهشت دارای خاک
پاک [و] آب گوارا است و آن زه بین
صافی است و نهالهای آن، «سبحان
الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله
أكبر» (پاک و منزّه است الله و شکر و
ستایش برای الله است و هیچ پرستش
شنونده‌ی بر حقی جز الله وجود ندارد
و الله بزرگترین است). رواه الترمذی

فضیلت لا حول و لا قوۃ الا بالله // 15

والطبرانی فی الصغیر والأوسط و به آن
اضافه نموده است: «ولا حول ولا قوۃ
إلا بالله» وحسنه الألبانی فی الترغیب
والترہیب رقم [1550].

3- «لا حول و لا قوۃ إلا بالله»

سخنی از زی ر عرش و گنجی از
گنجهای بهشت است:

ابوهریره رضی اللہ عنہ آورده است که

رسول الله صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم فرمود: «ألا أعلمک - أو

قال - ألا أدُّلُّك على كلمة من تحت العرش من كنز الجنة؟ تقول : لا حول ولا قوۃ إلا بالله ، فيقول الله عز وجلّ : أسلم عبدى واستسلم» (آیا به تو پیاموزم - یا فرمود: - آیا تو را به سخنی از زیر عرش که گنجی از بهشت است، راهنمایی کنم؟ این است که بگویی: لا حول و لا قوۃ الا بالله و الله عز وجل می فرماید: بنده من اسلام آورد و تسلیم شد). رواه الحاكم (21/1)

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 17

بسند صحیح . و صححه الألبانی فی
صحیح الجامع رقم [2614].

4- لا حول و لا قوه الا بالله

دربی از دربهای بهشت است:

أ- معاذ بن جبل رضی الله عنه آورده است

که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «أَلَا أَدُلُّكَ

عَلَى بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ» (آیا تو را

به دربی از دربهای بهشت راهنمایی

کنم؟) گفت: آن چیست؟ فرمود: «لا

حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ». رواه أحمد
والطبرانی وصححه الألبانی فی
الترغیب والترہیب رقم [1581].

ب- قیس بن سعد بن عبادۃ رضی اللہ عنہ

از پدرش کہ بہ پیامبر صلی اللہ علیہ وسلم خدمت می -
نمود، آورده است: نزد پیامبر صلی اللہ علیہ وسلم رفتم
و دو رکعت نماز خواندم، با پایش بہ
من زد و فرمود: «إِلَّا أَدُلُّكَ عَلَىٰ بَابٍ
مِّنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ» (آیا تو را بہ دربی از
دربہای بہشت راهنمایی نکنم) گفتم:

فضیلت لا حول و لا قوۃ الا بالله // 19

بله، فرمود: «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ
[گفتن است]». رواه الحاکم و قال
صحيح على شرطهما وصححه الألبانی
فی الترغیب والترہیب رقم [1582].

5- «لا حول و لا قوۃ إلا بالله»

گنجی از گنجهای بهشت است:

أ- ابوموسی رضی اللہ عنہ آورده است کہ

پیامبر صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم به او فرمود: «قُلْ لَا حَوْلَ وَلَا
قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَإِنَّهَا كَنْزٌ مِّنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ»

(بگو: لا حول و لا قوه الا بالله که آن گنجی از گنجهای بهشت است). رواه البخاری (بخارایی) و مسلم و أبو داود و الترمذی و النسائی و ابن ماجه.

ب - ابوذر رضی الله عنه گفته است: پشت سر پیامبر صلی الله علیه و آله راه می رفتم که به من فرمود: «يَا أَبَا ذَرٍّ أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى كَنْزٍ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ» (ای ابوذر آیا تو را به گنجی از گنجهای بهشت راهنمایی نکنم؟) گفتم: بله، فرمود: «لَا حَوْلَ وَلَا

فضیلت لا حول و لا قوۃ الا بالله // 21

قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» رواه ابن ماجه وابن أبی
الدنيا وابن حبان فی صحیحہ وصحہ
الألبانی فی الترغیب والترہیب
رقم [1585].

ج - رسول اللہ ﷺ فرموده است:
«يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ قَيْسٍ أَلَا أَعْلَمُكَ كَلِمَةً
هِيَ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا
بِاللَّهِ» (ای عبدالله بن قیس! آیا سخنی
را به تو بیاموزم که از گنجهای بهشت

می باشد؟ [آن] لا حول و لا قوه الا
بالله است). رواه الإمام أحمد وصححه
الألبانی فی صحیح الجامع
رقم [7944].

د- ابو ایوب رضی الله عنه آورده است که
رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «أكثر من لا حول
و لا قوه إلا بالله فإنها من كنز الجنة»
(بسیار لا حول و لا قوه الا بالله بگو
که آن از گنجهای بهشت است). رواه
الطبرانی وابن حبان وصححه الألبانی

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 23

فی صحیح الجامع رقم [1205].

6- لا حول و لا قوه الا بالله

نهالی از نهالهای بهشت است:

أ- ابو یوب انصاری رضی الله عنه گفته

است: رسول الله صلی الله علیه و آله شب اسراء از نزد

ابراهیم علیه الصلاة و السلام گذشت و

ابراهیم علیه السلام گفت: ای جبرئیل چه

کسی همراه توست؟ گفت: این محمد

است و ابراهیم علیه الصلاة و السلام

به او [ﷺ] گفت: ای محمد! به نزد امت برو تا نهالهای بهشت خود را زیاد کنند، زیرا خاک آنجا پاک است و سرزمین آن وسیع است، فرمود: «وَمَا غِرَاسُ الْجَنَّةِ» (و نهالهای بهشت چه هستند؟) گفت: «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ». رواه أحمد بإسناد حسن وابن أبي الدنيا وابن حبان في صحيحه وصححه الألبانی فی الترغیب والترهیب رقم [1583].

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 25

ب- ابن عمر رضی الله عنهما

آورده است که رسول الله ﷺ فرمود:

«أَكْثَرُوا مِنْ غَرْسِ الْجَنَّةِ ، فَإِنَّهُ عَذْبٌ
مَآؤُهَا طَيِّبٌ تُرَابُهَا ، فَأَكْثَرُوا مِنْ

غِرَاسِهَا» (نهالهای بهشت [خود] را

زیاد کنید! زیرا آب آن گوارا است [و]

خاک آن پاک می‌باشد، پس نهالهای

آن را زیاد کنید!) گفتند: ای رسول الله!

نهالهای آن چیست؟ فرمود: «ما شاء»

الله لا حول ولا قوه الا بالله» (آنچه الله خواسته است، هیچ دگرگونی و توانی نیست، مگر توسط الله). رواه ابن ابي الدنيا في الذكر والطبراني وحسنه الألباني في الترغيب والترهيب رقم [1584].

7- «لا حول ولا قوه الا بالله»

از باقیات صالحات (اعمال صالحی که باقی می ماند) است:

- ابوهریره رضی الله عنه آورده است که

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 27

رسول الله ﷺ فرمود: «خُذُوا جُنَّتَكُمْ»
(سپرهای خود را بردارید)، گفتند: ای
رسول الله! آیا دشمن آمده است؟
فرمود: «لا، وَلَكِنْ مِنَ النَّارِ، قُولُوا:
سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، فَإِنَّهُنَّ يَأْتِينَ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ مُجَنَّبَاتٍ وَ مَعْقَبَاتٍ، وَهُنَّ
الْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ» (خیر، بلکه
[سپرهایی که شما] را از آتش جهنم

[حفظ می‌کند]، بگوئید: پاک و منزّه
است الله و شکر و ستایش برای الله
است و هیچ معبود بر حقّی جز الله
وجود ندارد و الله بزرگترین است،
آنان در حالی در روز قیامت می‌آیند
که مقدمات آمدنتان را و پس از شما
را فراهم می‌سازند و آنها باقیات
صالحات هستند). رواه النسائی و لین
لفظ از اوست و الحاکم و البیهقی و
قال الحاکم صحیح علی شرط مسلم؛

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 29

جنتکم با ضمه الجیم و تشدید نون به
معنای چیزی است که شما را می-
پوشاند و حفظ می‌کند، و مجنبات با
فتح نون به معنای مقدمات پیش روی
شماست؛ در روایت الحاکم منجیات با
جلو افتادن نون بر جیم آمده است؛
این چندین است که طبرانی آن را
در «الأوسط» روایت کرده است و
اضافه نموده است: «ولا حول ولا قوه»

إلا بالله».

در «الصـغیر» آن را از

ابوهریره رضی الله عنه روایت کرده است و بدین

دو لفظ جمع کرده است و گفته است:

«ومنجیات ومجنبات» و اسناد آن

بسیار قوی است؛ معقبات بد ما کسره‌ی

قاف دارای تشدید به معنای آن چیزی

است که از پشت سر شما می‌آید.

حسنه الألبانی فی الترغیب والترهیب

رقم [1567].

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 31

8- «لا حول ولا قوه الا بالله»

دو دست را پُر از خیر می‌نماید:

- ابن ابی اوفی رضی الله عنه گفته است:

بادیه‌نشینان گفت: ای رسول الله! من به

سوی قرآن رفتم ولی نتوانستم آن را

بخوانم، چیزی را به من یاد بده که

پاداش قرآن به آن داده شود، فرمود:

«قُلْ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ ، وَلَا إِلَهَ

إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ» (بگو: پاک و منزّه

است الله و شکر و ستایش برای الله
است و هیچ معبود و پرستش شونده‌ی
برحقى جز الله وجود ندارد و الله
بزرگترین است) آنها را گفت و با
انگستانش آنها را شمرد و گفت: ای
رسول الله! این برای پروردگارم است،
پس برای من چه باشد؟ فرمود:
«تقول: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ، وَأَرْحَمْنِي ،
وَعَافِنِي ، وَأَرْزُقْنِي» (می‌گویی یا الله!
مرا بیامرزا! و رحمت کن! و عافیت

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 33

بده! و روزی بده!) و پنداشتم که
فرمود: «وَأَهْدِنِي» (و هدایت کن!)، آن
بادیه‌نشین رفت و رسول الله ﷺ فرمود:
«ذهب الأعرابي وقد ملأ يديه خيرا»
(بادیه‌نشین رفت در حالی که دو
دستش از خیر پُر شد) رواه ابن اُبی
دنیا از حجاج بن أرطاء از ابراهیم
السکسکی روایت کرده است و بیهقی
آن را به طور مختصر آورده است و به

آن اضافه نموده است: «ولا حول ولا قوه إلا بالله» حسنه الألبانی فی الترغیب والترهیب رقم [1561].

9- کسی که بگوید: «لا حول

ولا قوه الا بالله»، الله تعالى می فرماید:

«لا حول ولا قوه الا بی» (هیچ قدرت

و توانی نیست مگر از جانب من).

أ- ابوسعید و ابوهریره رضی الله

عنهما آورده اند که رسول الله ﷺ فرمود:

«مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

فضيلت لا حول و لا قوة الا بالله // 35

صَدَّقَهُ رَبُّهُ فَقَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَأَنَا أَكْبَرُ.
وَإِذَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ. قَالَ
يَقُولُ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَأَنَا وَحْدِي.
وَإِذَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا
شَرِيكَ لَهُ. قَالَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا
وَحْدِي لَا شَرِيكَ لِي. وَإِذَا قَالَ لَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ. قَالَ اللَّهُ
لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا لِي الْمُلْكُ وَلِيَ الْحَمْدُ.
وَإِذَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا

قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. قَالَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَلَا
حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِي. وَكَانَ يَقُولُ مَنْ
قَالَهَا فِي مَرَضِهِ ثُمَّ مَاتَ لَمْ تَطْعَمَهُ
النَّارُ» (کسی که بگوید: هیچ معبود بر
حق ی جز الله وجود نداشته و الله
بزرگترین است. پروردگارش او را
تصدیق نموده و می فرماید: هیچ معبود
بر حق ی جز من نیست و من بزرگترین
هستم، وقتی می گوید: هیچ معبودی
جز الله وجود نداشته و یگانه است، الله

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 37

می فرماید: هیچ معبودی جز من نیست
و من یگانه هستم. وقتی می گوید:
هیچ معبود بر حقی جز الله وجود
نداشته، یگانه و بی شریک است. الله
می فرماید: هیچ معبود بر حقی جز من
وجود نداشته و یگانه و بی شریکم.
وقتی می گوید: هیچ معبود بر حقی جز
الله وجود نداشته، برای او پادشاهی و
شکر و ستایش است، الله می فرماید:

هیچ معبودی جز من وجود نداشته،
پادشاهی برای من است و شکر و
ستایش برای من می‌باشد. وقتی می -
گوید: هیچ معبود بر حقی جز الله
وجود نداشته و هیچ دگرگونی و
قدرتی نیست مگر از طرف الله، الله
می‌فرماید: هیچ معبود بر حقی جز من
وجود نداشته و هیچ دگرگونی و
قدرتی نیست مگر از طرف من. کسی
که آن را هنگام مرضش بگوید، سپس

فضیلت لا حول و لا قوۃ الا بالله // 39

بمیرد، آتش جهنم او را نمی بلعد).
رواه الترمذی وقال حدیث حسن وابن
ماجه و النسائی و ابن حبان فی
صحیحه و الحاکم و صححه الألبانی
فی الترغیب والترهیب رقم [3481].

ب- ابوسعید و أبوهریره رضی
الله عنهما گواهی داده اند که رسول
الله ﷺ فرموده است: «إِذَا قَالَ الْعَبْدُ لَأ
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ قَالَ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ

وَجَلَّ صَدَقَ عَبْدِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَأَنَا
أَكْبَرُ وَإِذَا قَالَ الْعَبْدُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ
قَالَ صَدَقَ عَبْدِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَحْدِي
وَإِذَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَا شَرِيكَ لَهُ قَالَ
صَدَقَ عَبْدِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَلَا شَرِيكَ
لِي وَإِذَا قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ قَالَ صَدَقَ عَبْدِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا
لِي الْمُلْكُ وَلِي الْحَمْدُ وَإِذَا قَالَ لَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ قَالَ
صَدَقَ عَبْدِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا وَلَا حَوْلَ وَلَا

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 41

قُوَّةَ إِلَّا بِى. مَنْ رُزِقَهُنَّ عِنْدَ مَوْتِهِ لَمْ
تَمَسَّهُ النَّارُ» (وقتی بنده بگوید: ه هیچ
معبود بر حقى جز الله وجود ندارد و
الله بزرگترین است، الله عَزَّ وَجَلَّ می فرماید:
بنده‌ی من راست گفت: هیچ معبود بر
حقى جز من نیست و من بزرگترین
هستم؛ وقتی بنده می گوید: هیچ معبود
برحقى جز الله وجود ندارد و
یکتاست، [الله تعالى] می فرماید: بنده‌ی

من راست گفتم، هیچ معبود بر حق ی
جز من نیست و یکتا هستم؛ وقتی
می گوید: هیچ معبود بر حق ی جز الله
وجود ندارد و بی شریک است، ه ی -
فرماید: بنده ی من راست گفتم، ه بیچ
معبود بر حق ی جز من نیست و
شریکی ندارم؛ وقتی ه ی گوید: ه بیچ
معبود بر حق ی جز الله وجود ندارد و
پادشاهی و شکر و ستایش برای
اوست، می فرماید: بنده ی من راست

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 43

گفت: هیچ معبود بر حقی وجود ندارد
و پادشاهی برای من است و شکر و
ستایش برای من است؛ وقتی بنده
می گوید: هیچ معبود بر حقی جز الله
وجود ندارد و هیچ دگرگونی و قدرتی
وجود ندارد مگر از جانب الله، ه ی -
فرماید: هیچ معبود بر حقی جز من
وجود ندارد و هیچ دگرگونی و قدرتی
وجود ندارد مگر توسط من؛ کسی که

این سخنان به هنگام مرگ به او
روزی داده شود، آتش جهنم به وی
نمی‌رسد). رواه الترمذی و قال حدیث
حسن و ابن ماجه و نسائی و ابن
حبان فی صحیحہ و حاکم و صححه
الألبانی فی صحیح الجامع رقم [713].

10- گفتنِ «لا حول ولا قوه

إلا بالله» از سبب‌های آمرزش است:

- در روایتی نسائی از

ابوهریره رضی الله عنه آورده است که پیامبر صلی الله علیه و آله

فضیلت لا حول و لا قوۃ الا بالله // 45

فرمود: «من قال لا إله إلا الله والله أكبر لا إله إلا الله وحده لا إله إلا الله ولا شريك له لا إله إلا الله له الملك وله الحمد لا إله إلا الله ولا حول و لا قوۃ إلا بالله» (کسی که بگوید: هیچ معبود بر حقی جز الله وجود ندارد و الله بزرگترین است، هیچ معبود بر حقی جز الله وجود ندارد [و] یکتا است، هیچ معبود بر حقی جز الله وجود

ندارد و بی شریک است، هیچ معبود بر
حقی جز الله وجود ندارد، پادشاهی
برای اوست و شکر و ستایش برای
اوست، هیچ معبود بر حقی جز الله
وجود ندارد و هیچ دگرگونی و قدرتی
وجود ندارد مگر توسط الله) و آن پنج
مورد را با انگشتانش شمرد، سپس
فرمود: «من قالهن فی یوم أو فی لیلۃ
أو فی شهر ثم مات فی ذلک الیوم أو
فی تلک اللیلۃ أو فی ذلک الشهر غفر

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 47

له ذنبه» (کسی که آنها را در روزی یا در شبی یا در ماهی بگوید، سپس در آن روز یا آن شب یا آن ماه بمیرد، گناهانش آمرزیده می‌شود). صححه الألبانی فی الترغیب والترهیب رقم [3481].

11- «لا حول ولا قوه إلا

بالله» هنگام شنیدن دو «حی علی» در اذان گفته می‌شود:

فضیلت لا حول و لا قوۃ الا بالله // 49

أَكْبَرُ. قَالَ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ. ثُمَّ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ. مِنْ قَلْبِهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ» (اگر مؤذن بگوید: الله اكبر (الله بزرگترین است) الله اكبر (الله بزرگترین است) و یکی از شما بگوید: الله اكبر الله اكبر، سپس [مؤذن] بگوید: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ (گواهی می‌دهم که پرستش شونده‌ی برحق‌ی جز الله وجود ندارد) [و آن شخص] بگوید: د:

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، سپس [مؤذن]
بگوید: أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ
اللَّهِ (گواهی می‌دهم که محمد
فرستاده‌ی الله است) [و آن شخص]
بگوید: أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ،
سپس [مؤذن] بگوید: حَيَّ عَلَى
الصَّلَاةِ (بشتابید به سوی نماز) [و آن
شخص] بگوید: لا حول و لا قوه الا
بالله، سپس [مؤذن] بگوید: حَيَّ عَلَى
الْفَلَاحِ (بشتابید به سوی رستگاری) [و

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 51

آن شخص] بگوید: لا حول و لا قوه
الا بالله، سپس [مؤذن] بگوید: الله
اکبر (الله بزرگترین است) الله اکبر (الله
بزرگترین است) [و آن شخص]
بگوید: الله اکبر الله اکبر، سپس [مؤذن]
بگوید: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ (هیچ معبود
برحقی جز الله وجود ندارد)، [و آن
شخص] بگوید: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، [اگر
این گفته‌ها را] با قلبش بگوید، داخل

بہشت می شود). رواہ مسلم و ابو داود
و صححہ الألبانی فی صحیح الجامع
رقم [714].

12- گفتن «لا إله إلا الله والله أكبر
ولا حول ولا قوۃ إلا بالله» باعث پاک
شدن خطاها می شود:

- عبد الله بن عمرو رضی الله عنهما
آورده است کہ رسول الله ﷺ فرمود:
«مَا عَلَى الْأَرْضِ أَحَدٌ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا

فضیلت لا حول و لا قوۃ الا بالله // 53

بِاللَّهِ إِلَّا كُفِّرَتْ عَنْهُ خَطَايَاهُ وَلَوْ كَانَتْ
مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ» (بر روی زمین کسی
نیست که بگوید: لا اله الا الله و الله
اکبر و لا حول و لا قوۃ الا بالله، مگر
آن که خطاهای او پاک می شود، حتی
اگر به اندازه‌ی کف دریما باشد). رواه
نسائی و الترمذی و لفظ اوست و گفته
است: حدیث حسن و شعبه لیه بن
حدیث را از ابو بلج با لیه بن اسناد

آورده است و آن را مرفوع نکرده
است و ابن ابی الدنیا و الحاکم آن را
روایت کرده اند و افزوده اند: «وسبحان
الله و الحمد لله» و حاکم گفته است:
حاتم ثقة است و افزودن او قابل قبول
است منظورش از حاتم، حاتم بن ابی
صغیره و حسنه الألبانی فی الترغیب
والترهیب رقم [1569]. و حسنه فی
صحیح الجامع رقم [5636].

13- «لا حول ولا قوۃ إلا بالله»

سخنی است که انسان را از شیطان

حفظ می‌کند:

- انس رضی الله عنه آورده است که رسول الله صلی الله علیه و آله

فرمود: «إِذَا خَرَجَ الرَّجُلُ مِنْ بَيْتِهِ فَقَالَ

بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا

قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. فَيُقَالُ لَهُ: حَسْبُكَ قَدْ

هُدِيتَ وَكُفِيتَ وَوُقِيتَ فَتَتَحَى لَهُ

الشَّيْطَانُ فَيَقُولُ لَهُ شَيْطَانُ آخِرُ كَيْفَ

لَكَ بِرَجُلٍ قَدْ هَدَىٰ وَكَفَىٰ وَوَقِيَ» (اگر
شخصی از خانه‌اش خارج شود و
بگوید: به نام الله، توکل کردم بر الله،
هیچ دگرگونی و توانی وجود ندارد،
مگر از جانب الله. به او گفته می‌شود:
برای تو کافی است و هدایت شدی و
برای تو کافی خواهد بود و حفظ
خواهی شد، شیطان از وی دور می‌شود -
شود و شیطان دیگری به آن [شیطان]
می‌گوید: با این مرد چه کار خواهی

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 57

کرد وقتی هدایت شده است و برای
وی [آن ذکر] کافی می باشد و [و او به
وسیله ی آن] حفظ شده است). رواه
أبو داوود والنسائی وابن حبان
وصححه الألبانی فی صحیح الجامع
رقم [449].

14- کسی که در شبی بیدار شود:

- عباده بن صامت رضی الله عنه آورده است که
رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «مَنْ تَعَارَّ مِنْ

اللَّيْلِ فَقَالَ حِينَ يَسْتَيْقِظُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَحَدَّهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ يُحْيِي وَ يَمِيتُ بِيَدِهِ لَخَيْرٌ وَهُوَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ سُبْحَانَ اللَّهِ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ثُمَّ قَالَ:
اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي أَوْ دَعَا اسْتَجِيبَ لَهُ فَإِنْ
قَامَ فَتَوَضَّأَ ثُمَّ صَلَّى قُبِلَتْ صَلَاتُهُ»
(کسی که شبی را بیدار شود و هنگام
بیدار شدن بگوید: ه: هیچ پرستش

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 59

شونده‌ی بر حقی جز الله وجود ندارد،
یکتا و بی‌شریک است، پادشاهی برای
اوست و شکر و ستایش برای اوست،
زنده می‌کند و می‌میراند، خیر در
دست اوست و او بر هر چیزی
تواناست، پاک و منزّه است الله و شکر
و ستایش برای الله است و هیچ
پرستش شونده‌ی بر حقی جز الله
وجود ندارد و الله بزرگترین است و

هیچ دگرگونی و قدرتی وجود ندارد، مگر از جانب الله، سپس بگوید: پروردگارا مرا بیامرز یا اگر دعایی نماید، برای او استجابت می شود و اگر بایستد و وضو بگیرد و نماز بخواند، نمازش قبول می شود). إمام أحمد و أبو داود و ترمذی و ابن ماجه روایت کرده اند و صححه الألبانی فی الترغیب والترهیب رقم [6156].

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 61

15- سخنان اهل علم درباره‌ی شرح

«لا حول ولا قوه الا بالله»:

1- نووی رحمه الله گفته‌اند: «علماء

گفته‌اند: دلیل آن این است که این

سخن، همان تسلیم شدن است و

[توسط آن] شخص او را به الله

تعالی می‌سپارد و اعتراف به قبول

کردن [دین] می‌نماید و این که خالق

غیر از او وجود ندارد و امر او را

کسی رد نمی‌کند و این که بنده‌ی مالک هیچ چیزی نمی‌شود [مگر آن که الله متعال بخواهد]. معنای گنج در اینجا: ثوابی است که در بهشت ذخیره می‌شود و آن پاداشی نفیس است، همان گونه که گنج نفیس‌ترین اموال [دنیا] می‌باشد».

2- ابن رجب رحمه الله گفته است: «معنای آن این است که بنده از حالتی به حالت دیگر تغییر حالت نمی‌دهد و

قدرتی برای آن ندارد، مگر به اذن الله تعالی و این سخن عظیمی است و آن گنجی از گنجای بهشت است.

3- ابن قیّم رحمه الله گفته است: «وقتی معلوم است که گنج مال نفیسی است و این امر بر اکثر مردم لاین پوشیده نیست [و همه آن را می دانند، به همین ترتیب] این مقام و منزلت این ذکر است، آن گنجی از گنجهای

بهشت است و پد امبر ﷺ [آن را] از گنجی از زیر عرش [به ما] داده است و گوینده‌ی او اسلام آورده و خود را تسلیم کسی نموده است که زمام امور در دست وی است و امر خود را به او می‌سپارد».

همچنین گفته است: «عالم بالا و عالم پایین برای او است، از حالتی به حالت دیگر دگرگون می‌شوند و این تغییر صورت نمی‌پذیرد، مگر با

قدرتی که لین تغییر را با آن صورت
می‌گیرد و این تغییر را و آن قدرت به
ذات الله یکتا باز می‌گردد و تغییر را و
دگرگونی صورت نمی‌گیرد مگر به
اذن و اجازه وی، هر حرکتی در عالم
بالا و عالم پایین در لین امر وارد
می‌شود و هر قدرتی در آن حرکت،
مانند حرکت گیاهان و حرکت طبیعت
و حرکت حیوانات و حرکت ستارگان

و حرکت نفس و قلب [از جانب
وی عَلَيْهِ می باشد] و قدرت بر این
حرکات، همان حول و تغییر است که
حول و قدرتی وجود ندارد مگر از
جانب الله.»

همچنین گفته است: «این کلمه تأثیر
عجیبی بر تحمل مشکلات، تحمل
سختی‌ها، به نزد پادشاهان رفتن و بر
کسی که ترسانده می شود و همچنین
سالم ماندن از حوادث روزگار دارد.

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 67

وی رحمه الله در زاد المعاد گفته است: این کلمه تأثیری شدید برای دفع بیماری اندوه، غم و ناراحتی دارد. زیرا در آن به طور کامل سپردن امور به الله تعالی می باشد و از این که قدرت و توانی بدون اذن وی وجود داشته باشد، بیزاری جسته می شود و تمامی امر تسلیم او وَعَلَيْكُمْ می گردد و همراه آن از چیزی ترسی به وجود

نمی آید و به طور عمومی با تغییر پیدا کردن حالتی به حالتی دیگر چه در عالم پایین و چه در عالم بالا و قدرت بر آن تغییر فقط توسط الله یکتا صورت می گیرد و تمامی امور به این صورت کلمه بر می گردند.

گفته است: در آن تأثیر عجیبی بر دور کردن شیطان وجود دارد.

4- شیخ الإسلام ابن تیمیة رحمه الله

گفته است: با این عبارت بارهای

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 69

سنگین حمل می‌شوند و دردها و مصیبت‌ها تحمل می‌شود و به درجات بالا رسیده می‌شود.

همچنین گفته است: «این سخن، سخن استعانت [و کمک طلبیدن] است و کلمه‌ی استرجاع (انا لله و انا الیه راجعون... گفتن) و طلب بازگشت بهبودی نمی‌باشد و عده‌ی زیادی از مردم آن را هنگام سختی‌ها و برای

استرجاع استفاده می کنند و آن را از
روی بی تابی می گویند و آن برای
طلب صبر
نمی باشد.

در فاتمه:

یا الله! از تو از اسمهای نیکویت و
صفات والایت و رحمتت که همه چیز
را در بر گرفته است، طلب می نمایم،
از تو طلب می کنم چون تو پروردگار

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 71

جهانیان هستی، نیک، دائماً رحمت
کننده، بسیار آمرزنده و بسیار مهربان
هستی، دارای عرشی گرامی می باشی،
از تو طلب می کنم تا از خطاهای من
درگذری و گناه مرا بیامرزی و به هر
مؤمنی که نیکوکاری از نیکوکاری تو
را انجام می دهد، پاداش دهی و از تو
درخواست می نمایم تا مؤمنان مرد و
زن و مسلمانان مرد و زن را بیامرزی!

چه زنده باشند و چه وفات یافته
باشند.

یا الله! عمل مرا قبول کن! که تو
شنوای دانا هستی... پروردگارا توفیق
بده تا نعمتی را که بر من و بر پدر و
مادرم ارزانی داشته‌ای شکر نمایم و
این که عمل صالحی انجام دهم که تو
از آن راضی می‌شوی و فرزندان مرا
اصلاح گردان، من به سوی تو توبه
می‌نمایم و من از مسلمانان هستم.

فضیلت لا حول و لا قوه الا بالله // 73

شکر و ستایش برای الله است که اول
و آخر می باشد و صلوات بر سرور ما
محمد و بر آتش و صحابه اش و سلام
بر آنان...

[خاتمه‌ی مترجم: وقتی هیچ اتفاقی
نمی افتد مگر به اجازه و اراده‌ی الله
تعالی، وقتی آتش نمی سوزاند و دندان
گرگ پاره نمی کند، مگر به اجازه و
اراده‌ی الله تعالی، توکل ما و امید ما و

ترس ما و درخواست ما و دعای ما
... فقط باید از الله تعالی باشد، چون
اوست که همه‌ی کاره‌ی هستی هـ ی -
باشد و اتفاقی نمی‌افتد، مگر به اذن و
اراده او. و سلام علی المرسلین و
الحمد لله رب العالمین^۱].

¹ - این خاتمه توسط مترجم اضافه شده
است و امانتی که مؤلف آن را درخواست
نموده است، رعایت شده است. (مترجم)